

אשדות יעקב

נפשית בעצם טרם עזבנו את הקבוץ - גם בנהרייה המשכנו ונשארנו קיבוצניקים בהתהגותנו, בשיקולנו, בקשרינו עם אנשים ולא התאקלמנו בנהרייה כאזרחים מן השורה; הכל ראינו דרך משקפת המנטליות הקיבוצית. אך לחפש מקלט בקבוץ, ללא משלוח יד, ללא אמצעים, עם אישה בהריון - הייתי מבקש מעמד מעט מכובד יותר. אולם צירנה, מזכירת הפנים של משק אשדות יעקב, אליה נני פנתה בביקורה שם, כדי לברר אפשרות להתקבל, הייתה בדעה אחרת. בשיחה היא התרשמה מאוד מנני, מהופעתה ומהניסיון שצברה בעבודתה עם תינוקות ופעוטות. ואשר לי, רק הוסיפה, עבודת טוריה בפרדסי כפר סבא הינה הכשרה טובה גם לעבודה במשק. צירנה הבטיחה להביא את פנייתנו לדיון במזכירות המשק עם המלצתה החיובית.

ואמנם, כעבור ימים מספר הגיעה ממזכירות אשדות יעקב הודעה שהוחלט, עקרונית, לקבל אותנו כמועמדים למשק, אך בהיותנו בעבר חברי פלוגת עבודה, החלטה זו טעונה אישור של מזכירות הקבוץ המאוחד.

הבנו מה מאחורי טענה זו: במשך שנים, חלק לא מבוטל של כוח העבודה במשקים המבוססים היוו עובדי חוץ, חברי פלוגות העבודה, שעבדו במשקים כמתמחים בענפי המשק השונים, בהיותם גרעין שעומד לעלות על הקרקע, או בהשתלמות בענפי השירותים, לרבות במוסדות הילדים. המצב הקשה בשוק העבודה במושבות, מקום ישיבתן של פלוגות העבודה ועיסוקן, בעיקר בפרדסנות ובבניה, אילץ אותן לחפש תעסוקה לחבריהן גם (או קודם כל) במשקים המבוססים, וזאת כמובן בתמיכה המלאה של מוסדות הקבוץ המאוחד.

לרבים מבין חברי פלוגות העבודה במושבות נעשה מקומם צר והם התגעגעו לאווירה אחרת, עשירה יותר בתרבות, מה שהחיים הדחוקים בפלוגות שלהם יכלו לתת להם. הם מצאו זאת כעובדי חוץ במשקים ולא פעם, עם תום תקופת שהותם בהכשרה או בעבודה, סירבו לחזור לפלוגותיהם. לתופעה זו, שגרמה במידה לא מעטה לדילול שורות הגרעינים המועמדים לעלייה על הקרקע בעתיד הקרוב או (בדרך כלל) רחוק יותר, ביקש מנשר מזכירות הקבוץ המאוחד לשים מחסום. מעבר חברי פלוגות עבודה למשקים הקיבוציים יתאפשר רק בתנאים מיוחדים ואך ורק באישור המוסדות העליונים של הקבוץ.

קבלנו זימון לועדת הקליטה המרכזית. משרדי מזכירות הקבוץ-המאוחד (מחוץ לעין-חרוד) היו אז בבניין דירות רעוע ברח' אחד-העם, מול גמנסיה הרצליה - מגדל שלום בימינו. אברהם שכטר, בעצמו חבר אשדות-יעקב, ניהל את הישיבה, כמיטב המסורת הבולשביקית: הדיון בבקשה פורמלית הפך מיד לחקירה, כשאשמת הנחקרים נקבעה מראש. הרי לעזוב מסגרת קיבוצית, זה צעד שכשלעצמו חסר יסוד רעיוני, לא לרצות לחזור לפלוגת העבודה, זו הפגנת היעדר עמוד שדרה ואופי. הדיון התנהל באופן חד-צדדי. שכטר דיבר והשאר שתקו. האווירה החלה להיות מאוד לא נעימה והרגשנו שאין לנו מה לומר כאן ואין את מי לשכנע. נני, שעבורה מזכירות הקבוץ תמיד נחשבה כמוסד מכובד מאד, הייתה מרוגזת מאוד ובצאתנו מחדר הישיבות הטיחה באברהם שכטר כמה דברים חריפים. אך מטבע דיונים אלה, שאין המהלכים מוכתבים מהנחות אידיאולוגיות בלבד - הרבה אינטרסים, אישיים או משקיים, משחק כאן בעירבוביה; י'נתן לקיסר אשר לקיסר וכבוד הקבוץ בא על סיפוקו: הדברים החריפים נאמרו, ופנייתנו - היא אושרה. כך נמסר לנו ממזכירות משק אשדות-יעקב, ואינן מניעה למעבר מידי לשם.

לא היה הרבה מה לארוז בנהרייה. תחולת משק ביתנו לא חרג ממה שאפשר לקחת לדירה קיבוצית. מספר צלחיות וספלים מתוצרת "נעמן" וכמה כפיות. חריג אולי היה הקומקום החשמלי שלי, תוצרת הולנד, שליווה אותי במשך השנים אף שלא היה בו שימוש כי אפיה היה כבר חשמל בחדר? אני אומר חריג, כי רק לאחר קום המדינה, הקומקום החשמלי - שהיה נושא לאסיפות - היה המקובל. אשר לריהוט - לא רצינו להגיע למשק עם ארגזי תפוזים. באחד הכוכים של נגרי הדר הכרמל בחיפה רכשנו